

Sygn. akt I ACa 662/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Dariusz Małkiński
Sędziowie	:	SA Magdalena Pankowicz SA Elżbieta Bieńkowska (spr.)
Protokolant	:	Łukasz Patejuk

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2016 r. w Białymstoku na rozprawie

sprawy z powództwa **P. W.**

przeciwko **(...) w P.**

o uchylenie uchwał organu spółdzielni

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 6 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 1088/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 540 (pięćset czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił powództwo P. W. skierowane przeciwko (...) w P. w likwidacji o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia tej Spółdzielni nr (...) / (...) i (...) oraz orzekł o kosztach procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

(...) w P. na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 30 czerwca 2010 r. pozostaje w likwidacji. P. W. jest członkiem tej Spółdzielni od 1980 r., natomiast P. S. była jej członkiem co najmniej od roku 1978. Zmarła ona w dniu (...).

Dnia 23 listopada 2015 r. Walne Zgromadzenie (...)w P. w likwidacji podjęło uchwałę nr (...) w sprawie zasad podziału pozostałego majątku Spółdzielni między członków, określając w niej proporcjonalny podział pozostałego majątku na następujących członków Spółdzielni (obecnych i byłych): P. W., P. M., S. W., J. J., P. S.. Przyjęto też, że proporcje podziału są następujące: za liczbę pełnych lat członkostwa – 50% i za stopień uczestnictwa uprawnionych w tworzeniu majątku Spółdzielni w okresie jej istnienia na podstawie przepracowanych lat w Spółdzielni – 50%. Postanowiono również, że członkostwo liczy się do dnia podjęcia tej uchwały (23 listopada 2015 r.). Uchwalono także, że szczegółowe zasady podziału pozostałego majątku między członków są zawarte w załączniku nr 1, który stanowi integralną część uchwały, a której wykonanie powierzono likwidatorowi Spółdzielni. Według treści tego załącznika, P. S. była członkiem Spółdzielni przez okres 36 lat i jej udział w podziale pozostałego majątku, z uwagi na staż członkostwa wynosił 12%. Uchwała ta została przyjęta jednogłośnie.

Również dnia 23 listopada 2015 r. Walne Zgromadzenie(...)w P. w likwidacji podjęło jednogłośnie uchwałę nr(...) w sprawie wypłat zaliczek na rzecz członków Spółdzielni na poczet podziału pozostałego majątku, postanawiając w niej, że kwota 325.000 zł zostanie przeznaczona na wypłatę zaliczek dla członków Spółdzielni oraz spadkobierców na poczet podziału pozostałego po likwidacji majątku z uwzględnieniem zasad podziału wynikających z uchwały nr(...).

Sąd po uprzednim odwołaniu się do art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze i przyjęciu, że powództwo w niniejszej sprawie o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej Spółdzielni zostało wniesione w terminie, ocenił, że powód błędnie upatrywał zasadności swego żądania w tym, że członkostwo P. S. w (...) w P. w likwidacji nie trwało przez okres 36 lat, przez co jej udział procentowy w podziale pozostałego majątku pozwanej Spółdzielni powinien być mniejszy niż ustalono to w uchwałach nr (...). Sąd stwierdził bowiem, że początek członkostwa P. S. w pozwanej Spółdzielni datuje się od roku 1978 r., a kończy w 2014 r. i fakt ten znajdował potwierdzenie w wyciągu z rejestru, waloryzacji udziałów członkowskich oraz pośrednio w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach w sprawie sygn. akt I C 330/10 i uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w tej sprawie. Brak było przy tym dowodów, które uprawniałyby do stwierdzenia, iż P. S. była członkiem innej Spółdzielni niż pozwana, czy też została wykluczona z członkostwa w pozwanej Spółdzielni bądź zrzekła się tego uprawnienia. W tych więc warunkach staż członkowski P. S. w (...)w P. w likwidacji trwał 36 lat.

Sąd analizując niniejszą sprawę nie dostrzegł też, aby treść zaskarżonych uchwał była sprzeczna z postanowieniami Statutu (...) w P. w likwidacji bądź dobrymi obyczajami lub godziły w interesy Spółdzielni albo miały na celu pokrzywdzenie jej członka. W tym kontekście wskazał, że zgodnie z § 66 ust. 2 statutu(...)w P. w likwidacji, proporcje podziału pozostałego majątku między członków Spółdzielni ustala, na wniosek likwidatora, Walne Zgromadzenie biorąc pod uwagę liczbę uprawnionych oraz wartość i strukturę pozostałego majątku, przy uwzględnieniu liczby lat członkostwa w Spółdzielni oraz stopnia uczestnictwa uprawnionych w tworzeniu majątku Spółdzielni w okresie jej istnienia. Nie budziło zaś wątpliwości, że uchwały zostały podjęte przez właściwy organ, tj. Walne Zgromadzenie i uwzględniały wszystkie kryteria związane z podziałem pozostałego majątku Spółdzielni.

Zdaniem Sądu nie można było również uznać, aby zasady podziału majątku pozwanej Spółdzielni określone w zaskarżonych uchwałach były sprzeczne z treścią art. 125 Prawa Spółdzielczego. Uwzględniały one bowiem uprawnienia zarówno aktualnych, jak i byłych członków Spółdzielni przy podziale pozostałego majątku. Członkostwo P. S. w likwidowanej Spółdzielni miało miejsce niewątpliwie jeszcze przed postawieniem Spółdzielni w stan likwidacji. Jeśli więc od daty ustania członkostwa P. S. w pozwanej Spółdzielni do daty postawienia tejże Spółdzielni w stan likwidacji nie wypłacono wszystkich udziałów, to uznanie jej za uprawnioną do udziału w majątku Spółdzielni uznać należało za usprawiedliwione.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd uznał, że brak było podstaw do wykluczenia udziału P. S. w podziale majątku pozwanej Spółdzielni. Nie można było również stwierdzić, aby udział procentowy P. S. w podziale tego majątku pod względem matematycznym został błędnie określony. Brak było zatem jakichkolwiek przesłanek uzasadniających twierdzenia powoda przedstawione w pozwie, w szczególności kwestionujące skład osobowy, wskazany w zaskarżonych uchwałach, uprawnionych do udziału w pozostałym majątku pozwanej Spółdzielni.

W tych warunkach Sąd doszedł do wniosku, że nie można uchylić zaskarżonych uchwał ani też stwierdzić ich nieważności. Nie można bowiem stwierdzić, aby jakikolwiek ich zapis był sprzeczny z przepisami ustawy i statutu bądź dobrymi obyczajami lub godził w interesy Spółdzielni albo miał na celu pokrzywdzenie jej członka.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik w sprawie.

W apelacji od powyższego wyroku powód, zaskarżając go w całości, zarzucał mające wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

1) błędne ustalenie, że zaskarżona uchwała pozwanej Spółdzielni z dnia 23 listopada 2015 r. nr(...) w przedmiocie proporcji podziału pozostałego majątku między członków Spółdzielni, tj. P. W., P. M., S. W., J. J. oraz P. S. nie była sprzeczna z postanowieniami statutu(...) w P. w likwidacji bądź dobrymi obyczajami, nie miała na celu pokrzywdzenia jej członka, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że podjęta uchwała miała na celu pokrzywdzenie jej członka (powoda);

2) dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, polegającą na uznaniu, że przyjęcie jako kryterium do podziału pozostałego majątku przepracowanych lat w Spółdzielni jako odzwierciedlenie stopnia uczestnictwa uprawnionych w tworzeniu jej majątku w okresie jej istnienia jest słuszne i sprawiedliwe, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, że przyjęcie takich proporcji podziałów jest wbrew dobrym obyczajom.

Zarzucał też naruszenie § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

W oparciu o powyższe wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmianę poprzez uchylenie zaskarżonych uchwał oraz zasądzenie na swą rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do wniosku apelacji, należy wskazać, że zaskarżony wyrok podlegałby uchyleniu i przekazaniu sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, nierozpoznania istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 2 i 4 k.p.c.). W niniejszej sprawie zaś nie zachodziły tego rodzaju okoliczności. Nie zarzucał ich także sam skarżący.

Odnosząc się zaś do zawartego w apelacji zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. podkreślić należy, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie stanowiskiem zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wymaga wskazania, które zasady oceny dowodów zostały naruszone i w jaki sposób oraz jaki miało to wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Jedynie wykazanie istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności z doświadczeniem życiowym lub pominięcia dowodów prowadzących do odmiennych wniosków może doprowadzić do oceny, że nastąpiło naruszenie przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt IV CK 86/05, opubl. Lex nr 187100). Za niewystarczające dla odniesienia oczekiwanego skutku uznać przy tym należy oparcie zarzutów apelacji na własnym przekonaniu strony o innej, niż przyjął sąd wadze, doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998 r., sygn. akt II CKN 4/98, niepubl.). Ocena mocy i wiarygodności dowodów może być bowiem skutecznie podważona w postępowaniu odwoławczym tylko wówczas, gdy wykaże się, że zawiera ona błędy logiczne, wewnętrzne sprzeczności, jest niepełna, itp. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 31 sierpnia 2005 r., sygn. akt I ACA

456/05, opubl. Lex nr 177026). Uchybień takich w dokonanej przez Sąd Okręgowy ocenie dowodów nie sposób się jednak dopatrzeć. W istocie to nawet sam skarżący, jak wynika z uzasadnienia apelacji, nie kwestionował dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny poszczególnych dowodów, ani też poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych, a negował jedynie ich ocenę prawną. Tego rodzaju zastrzeżenia muszą być jednak oceniane przez pryzmat dyspozycji odpowiednich przepisów prawa materialnego – w niniejszej sprawie przepisu art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego, statuującego przesłanki uchylenia uchwały Walnego Zgromadzenia – i tak należało je właśnie ocenić. W konsekwencji Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynionych przez Sąd I instancji.

Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, prawidłowa była również ocena prawna ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego. Sąd I instancji słusznie bowiem uznał, że zaskarżone uchwały nie naruszały ani przepisów ustawy, ani statutu, nie były sprzeczne z dobrymi obyczajami, nie godziły w interesy Spółdzielni, ani też nie miały na celu pokrzywdzenia jej członków. Wskazać przede wszystkim należy, że uchwała nr(...)dotycząca zasad podziału pozostałego majątku Spółdzielni między jej członków jest zgodna z postanowieniami statutu Spółdzielni zawartymi w § 66 ust. 2, gdzie postanowiono, że przy podziale pozostałego majątku między członków Spółdzielni należy uwzględnić liczbę uprawnionych oraz wartość i strukturę pozostałego majątku, przy uwzględnieniu liczby lat członkostwa w Spółdzielni oraz stopnia uczestnictwa uprawnionych w tworzeniu majątku Spółdzielni w okresie jej istnienia. Uchwała ta – wbrew odmiennym, podnoszonym przed Sądem I instancji twierdzeniom powoda – jest przy tym dość czytelna. Wynika bowiem z niej jasny sposób podziału pozostałego majątku Spółdzielni, w szczególności zaś to, która jego część została podzielona pomiędzy członków Spółdzielni stosownie do liczby lat członkostwa i udziału w stosunku do stopnia uczestnictwa uprawnionych w tworzeniu majątku spółdzielni. Uchwała posługuje się zatem tymi samymi kryteriami, które statut przewiduje przy podziale majątku.

Skoro więc uchwała pozostawała w zgodzie z postanowieniami statutu w zakresie sposobu podziału majątku Spółdzielni, podnoszone w tej mierze w apelacji argumenty, że jest to niesprawiedliwe, nie uwzględniające w należyтым stopniu rzeczywistego przyczynienia się do powstania majątku Spółdzielni ze względu na wykonywane w niej funkcje, czy też wykonywane prace, były chybione. Tym bardziej, że powód nie sformułował żadnych kryteriów, które miały być brane pod uwagę przy dokonywaniu przedmiotowego podziału. Natomiast te przyjęte w uchwale, czyli ilość lat pracy były kryteriami obiektywnymi, sprawdzalnymi. Dlatego też Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sadu I instancji, że nie zachodziły przesłanki do uchylenia zaskarżonych uchwał.

Wbrew odmiennym zapatrywaniom skarżącego, Sąd Apelacyjny nie dopatrył się również podstaw do dokonania korekty rozstrzygnięcia kosztowego, poprzez obniżenie zasądzonej od powoda na rzecz pozwanej kwoty 377 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, jako zasądzonej przy uwzględnieniu dwukrotności stawki określonej na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490, z późn. zm. – dalej cyt. jako „rozporządzenie”). Sądowi Apelacyjnemu oczywiście znany jest pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 40/09 (OSNC 2010 nr 2, poz. 26), iż w razie objęcia jednym pozwem żądania uchylenia kilku uchwał pozwanej wspólnoty mieszkaniowej, podstawę zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego strony reprezentowanej przez radcę prawnego stanowi stawka minimalna, o której mowa w § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, niezależnie od liczby zaskarżonych uchwał. Tym niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano jednocześnie, że kumulacja roszczeń – w szczególności roszczeń jednorodzajowych – nie powinna pozostać bez wpływu na zasądzone przez sąd koszty zastępstwa procesowego. Kierując się zasadami odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, w każdym przypadku sąd powinien bowiem rozważyć, w ramach przesłanek przewidzianych w § 2 ust. 2 rozporządzenia, możliwość zasądzenia wielokrotności stawki minimalnej do jej sześciokrotnej wysokości. Pozwoli to na właściwe, a nie tylko oparte na mechanicznym przeliczeniu – w zależności od liczby zaskarżonych uchwał – zindywidualizowanie oceny należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia w zależności od charakteru sprawy wyrażającego się obiektywnym stopniem jej skomplikowania w zakresie stanu faktycznego oraz występujących problemów jurydycznych. Ocena ta powinna uwzględniać m.in. przedmiot zaskarżonych uchwał i istniejący między nimi związek faktyczny oraz zakres związanego z każdym z żądań postępowania dowodowego, prowadzonego w

większości wspólnie czy też odrębnie dla każdego z nich (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., sygn. akt III UZ 18/10, niepubl.). W niniejszej sprawie natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego uwzględnić należało zwiększony nakład pracy pełnomocnika związany z tym, że z jednej strony żądanie odnosiło się do dwóch uchwał, z drugiej strony zaś, że przedmiotem postępowania było nie tylko uchylenie uchwał, ale też i stwierdzenie ich nieważności. Tym samym istniała konieczność odniesienia się i przedstawienia argumentacji oraz naprowadzenia dowodów dotyczących dwóch uchwał oraz dwóch różnych podstaw prawnych. Stąd też zasądzenie przez Sąd Okręgowy od powoda na rzecz pozwanej podwójnej stawki minimalnej było prawidłowe.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz art. 109 § 2 k.p.c. Koszty zastępstwa procesowego, składające się na zasądzoną kwotę, ustalono w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1804, z późn. zm.), biorąc pod uwagę powyższą argumentację dotyczącą kosztów procesu poniesionych przez strony przed Sądem I instancji.

(...)